

ДВА ЎРАДЖАЎ... БУЛЬБЫ

Прачытаўшы заглавак, многія пакажуць пальцамі на скроні: маўляў, не ўсе дома ў чалавека. Тут бы хоць адзін добры!

І ўсё ж не будзем спяваць. Паглядзім, ці магчыма такое наогул. Аказваецца, магчыма, бо ад усходу да захаду некаторым сартам бульбы (раніш і сярэдняраніш) патрэбна ад 85 да 110 сутак. Дастаткова і спрыяльных п'яных дзён. З красавіка па кастрычнік іх 180! А калі «прыхаліць» дадаткова месяц, выростваючы расаду? Рабочы перыяд адроздзі павялічваецца да 210 дзён! Пра гэта варта падумаць тым дачнікам, дзе агарод, як кажуць, жаба пераскочыць.

Добрая глеба, высокая агра-тэхніка з прымяненнем бела-руска-галацкага метаду, уме-ляе праростаць, даваць до-клад, спадчыныя спрыяльных умоў — вось тыя «кты», якія дазваляюць двойчы садзіць і, аразуючы, каліць бульбу.

НАЙПЕРШ АБ САРТАХ. Цяпер іх дастаткова: народныя «сінявока», «адрэты», «дзедка-сельскі», «прыгожы-2», «яг-ка», «белая ноч» і іншыя. Ра-камендую «адрэты». Гэта сорт селекцыянераў былой ГДР. Ён ураджаюцца. Пад адным кустом 12 і больш клубняў, як ка-жуць, «сады ў адзін». Клубень крумкалісты, жаўтаваты на араве. Кожная бульбіна круг-лая, нібы мяч. Чокі маленькія. Расце энергічна. Праз 90 дзён можна і падкопаць. На-ват драбна вельмі смачная, разварыста.

Звычайна лепшыя экзэмпля-ры (вельмі чыстыя і курнае я-ка) адбіраюць з самых ура-джаемых кустоў з восені. Калі гэтага не зроблена, можна па-правіць справу цяпер. Адрэ-ны бульбы ўважліва агля-даць. Адрэкуем памяты, з плямамі, з ранамі і рознымі бядамі. Тыльным бокам на-жа знімаем прыліпшую паршу і пакладзены клубні ў адзін ці два рады на акно для азе-лення. Прыкладна праз двое-трое сутак перавярнем іх. Зрэдку трэба паліваць, каб клубні не вельмі завялі.

Праз тыдзень-паўтара ў во-сках з'явіцца зялёныя кропель-кі — будучыя караньчыкі. Калі яны стануць такімі, як на адмукі, іх можна класці ў зямлю ў спецыяльным скрыні-пад вінаград. Толькі папяр-эдзе хопіць бы на дзве-тры га-дыны змесціць у расвор по-пелу (літровыя склянкі на ядро а-пелу, настояць тры суткі), ка-дую трэба дадаць на 10 лі-траў 1-5 грамаў меднага купар-васу (яго развядзюць у гарачай вадзе). Гэта працэдура неаб-ходная, яна павялічвае энергію развіцця і засярае ад грыб-ковых захворванняў.

ПРА «ПАСЦЕЛЬ». Яна па-выніла быў чыстай ад узбу-джальнікаў хвароб, умерана вітаготная, рыхляя, утрымлі-ваць дастаткова колькасць эле-ментаў сілкавання. Вельмі, добра скрыні з бульбай на-крываюць і выстаўляюць на сон-ца (скрызліна красавіка). Звычайна за 10 дзён першыя караньчыкі вытырнуцца з я-млі.

Пасля бульбы выбіраем сонечнае, добра ўгнэнае, з восені, роўнае. Калі ўчастак мае схіл, радкі размяшчам у нахіл. Гэта неабходна для паліваў і каб ручаі не выносілі гумус.

Бульба выдатна адчувае ся-бе і добра набірае моц на су-спех і падзолах. Гліністыя і балотныя глебы патрабуюць значнай колькасці пяску і а-бясшкюдзенага п'янінныя. Уг-наенне — перапары гной, кам-пост, ліставыя зямлі. Азотныя, фосфарныя і калійныя ўгнае-ні ўносяць у прапарцыі 1:1, 2:1,4 выкадаюць з дэзэртага ро-зыха. На асушаных тарфяніках больш даём фосфарныя і ка-лійныя ўгнаенні, бо іх у та-кой глебе няма.

ПРАРОШЧАНЫЯ КЛУБНІ з караньчыкамі перад пасад-кай павялічваюць другую рэзі-зію. Тыя, што маюць ніткападоб-ныя караньчыкі, ці калі іх зу-сім няма — выбракуем. Моцную, добра развітую раса-ду разам з каміючым зямлі вы-садзім у радкі-які. Шыры-ня такіх радкоў — да 70 сан-тыметраў. Адрэкуем паміж клубнямі 25—30 см. Прысыпа-ем зямлёй з радка-канаві, злёгку абіскаем. Над бульбай павінен быць бугорчык да 5 сантыметраў. Накрываюць усё плённай. Можна старой, з дзір-камі. Плёнка абароніць раслі-ны ад лёгкага замаразкаў, якія адараюцца ў канцы кравіка пачатку мая, а сонечным днём будзе акумуляваць ця-пліну.

Як толькі расліны праб'юць і гэты 5-сантыметровы слой гле-бы, злёгку пасыпам пелам, зноў прыгортаем угнэнай зямлёй. Цяпер вышыня радка да 10 сантыметраў. Трэціе і апошняе акупаванне «планта-цы» — праз два тыдні, калі расліны закладваюць пупыш-кі кветак. Вышыня грэбня да-сыяе 20—30 сантыметраў. І ро-біцца гэта звычайна ў канцы мая.

Перад трэцім акупаваннем бульбы і прыскаем і-пра-цэнтнай бардоскай сумессю з дабаўленнем мікраэлементу (у літровыя склянкі тры суткі настояем шклянку попелу, тры суткі перамяшам, ка-дую трэба дадаць на 10 лі-траў 1-5 грамаў меднага купар-васу і 150 грамаў вапны на 10 лі-траў вады). Можна выкары-стоўваць і хларакіс медзі (30 грамаў на 10 лі-траў вады). Трэці раз, звычайна праз 15—20 дзён

пашае бульбы выбіраем сонечнае, добра ўгнэнае, з восені, роўнае. Калі ўчастак мае схіл, радкі размяшчам у нахіл. Гэта неабходна для паліваў і каб ручаі не выносілі гумус.

Бульба выдатна адчувае ся-бе і добра набірае моц на су-спех і падзолах. Гліністыя і балотныя глебы патрабуюць значнай колькасці пяску і а-бясшкюдзенага п'янінныя. Уг-наенне — перапары гной, кам-пост, ліставыя зямлі. Азотныя, фосфарныя і калійныя ўгнае-ні ўносяць у прапарцыі 1:1, 2:1,4 выкадаюць з дэзэртага ро-зыха. На асушаных тарфяніках больш даём фосфарныя і ка-лійныя ўгнаенні, бо іх у та-кой глебе няма.

ПРАРОШЧАНЫЯ КЛУБНІ з караньчыкамі перад пасад-кай павялічваюць другую рэзі-зію. Тыя, што маюць ніткападоб-ныя караньчыкі, ці калі іх зу-сім няма — выбракуем. Моцную, добра развітую раса-ду разам з каміючым зямлі вы-садзім у радкі-які. Шыры-ня такіх радкоў — да 70 сан-тыметраў. Адрэкуем паміж клубнямі 25—30 см. Прысыпа-ем зямлёй з радка-канаві, злёгку абіскаем. Над бульбай павінен быць бугорчык да 5 сантыметраў. Накрываюць усё плённай. Можна старой, з дзір-камі. Плёнка абароніць раслі-ны ад лёгкага замаразкаў, якія адараюцца ў канцы кравіка пачатку мая, а сонечным днём будзе акумуляваць ця-пліну.

Як толькі расліны праб'юць і гэты 5-сантыметровы слой гле-бы, злёгку пасыпам пелам, зноў прыгортаем угнэнай зямлёй. Цяпер вышыня радка да 10 сантыметраў. Трэціе і апошняе акупаванне «планта-цы» — праз два тыдні, калі расліны закладваюць пупыш-кі кветак. Вышыня грэбня да-сыяе 20—30 сантыметраў. І ро-біцца гэта звычайна ў канцы мая.

Перад трэцім акупаваннем бульбы і прыскаем і-пра-цэнтнай бардоскай сумессю з дабаўленнем мікраэлементу (у літровыя склянкі тры суткі настояем шклянку попелу, тры суткі перамяшам, ка-дую трэба дадаць на 10 лі-траў 1-5 грамаў меднага купар-васу і 150 грамаў вапны на 10 лі-траў вады). Можна выкары-стоўваць і хларакіс медзі (30 грамаў на 10 лі-траў вады). Трэці раз, звычайна праз 15—20 дзён

пашае бульбы выбіраем сонечнае, добра ўгнэнае, з восені, роўнае. Калі ўчастак мае схіл, радкі размяшчам у нахіл. Гэта неабходна для паліваў і каб ручаі не выносілі гумус.

Бульба выдатна адчувае ся-бе і добра набірае моц на су-спех і падзолах. Гліністыя і балотныя глебы патрабуюць значнай колькасці пяску і а-бясшкюдзенага п'янінныя. Уг-наенне — перапары гной, кам-пост, ліставыя зямлі. Азотныя, фосфарныя і калійныя ўгнае-ні ўносяць у прапарцыі 1:1, 2:1,4 выкадаюць з дэзэртага ро-зыха. На асушаных тарфяніках больш даём фосфарныя і ка-лійныя ўгнаенні, бо іх у та-кой глебе няма.

ПРАРОШЧАНЫЯ КЛУБНІ з караньчыкамі перад пасад-кай павялічваюць другую рэзі-зію. Тыя, што маюць ніткападоб-ныя караньчыкі, ці калі іх зу-сім няма — выбракуем. Моцную, добра развітую раса-ду разам з каміючым зямлі вы-садзім у радкі-які. Шыры-ня такіх радкоў — да 70 сан-тыметраў. Адрэкуем паміж клубнямі 25—30 см. Прысыпа-ем зямлёй з радка-канаві, злёгку абіскаем. Над бульбай павінен быць бугорчык да 5 сантыметраў. Накрываюць усё плённай. Можна старой, з дзір-камі. Плёнка абароніць раслі-ны ад лёгкага замаразкаў, якія адараюцца ў канцы кравіка пачатку мая, а сонечным днём будзе акумуляваць ця-пліну.

Як толькі расліны праб'юць і гэты 5-сантыметровы слой гле-бы, злёгку пасыпам пелам, зноў прыгортаем угнэнай зямлёй. Цяпер вышыня радка да 10 сантыметраў. Трэціе і апошняе акупаванне «планта-цы» — праз два тыдні, калі расліны закладваюць пупыш-кі кветак. Вышыня грэбня да-сыяе 20—30 сантыметраў. І ро-біцца гэта звычайна ў канцы мая.

Перад трэцім акупаваннем бульбы і прыскаем і-пра-цэнтнай бардоскай сумессю з дабаўленнем мікраэлементу (у літровыя склянкі тры суткі настояем шклянку попелу, тры суткі перамяшам, ка-дую трэба дадаць на 10 лі-траў 1-5 грамаў меднага купар-васу і 150 грамаў вапны на 10 лі-траў вады). Можна выкары-стоўваць і хларакіс медзі (30 грамаў на 10 лі-траў вады). Трэці раз, звычайна праз 15—20 дзён

Зялёны гасць на... балконе

Ці трэба гаварыць, як важ-на мець раннюю ясную вітамі-нае харчаванне. З зялёнай і бу-лінай смачнай, і салата, і прыправаў.

Многае можа дасягнуць ко-жны, калі не ленавацца. У до-ме заўсёды знойдзецца бураткі, на лузе — карнішны шчаў, прадаюцца карані патушкі і сельдэў.

Пасадзіць усё гэта ў нейкую драўляную скрыню ў зямлю як найцікавей адзіна да ад-наго, прысыпаць зямлёй, яку-му выкарыстоўваць для расадзі. Неўзабаве яны дадуць «усход-ны». Нічым падкармліваць не трэба. Толькі паліваць.

У самах каранях дастаткова «сілы», каб даць разбег па-расткам.

Праз месяц ураджаць гатуй.

Можна ў скрыні ці іншай ёмістасці выскаваць кроп, ра-дыска, Праз п'яць тыдзень вы-спеюць і гэты прысмак. Толь-кі іх ужо падкармліваць аб-вяскова.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які ўжываюць у агародзе, па-сцягвае іх да са-боды.

Попел, які бадзёрыць расліны

У лісьмах і званках у рэдакцыю ага-роднікі пытаюцца, ці можна выкары-стоўваць на ўгнаенне попель, асабліва тарфяны.

Нашы даўнія продкі пачыналі земляроб-ства з выпальвання лесу і хмызняку. Вядома, попель выкарыстоўвалі як называў эфэк-тыўнае ўгнаенне. Ён быў бадзёры рас-ліны, надаваў ім сілу.

Цяпер вучоныя ўсталявалі, што ў гэтым угнаенні ёсць у аялікай колькасці калій і кальцый, шматлікія мікраэлементы — бор, цынк, сера, жалеза, марганец і іншыя. Азо-ту ж няма. Ён развешаецца з агнём і ды-мам. Фосфару таксама мала — больш у лі-ставых парод дрэў (да 6 працэнтаў), менш — у хвойных (да 4-х).

Попел лічыцца калійна-кальцеевым угна-еннем. Гэтыя кампаненты ў бярэзовых дро-вах аддаюцца 12 і 40 працэнтаў! Таму та-кое ўгнаенне вельмі эфектыўнае на бульба-ных градах, пасадках цыбулі, радочках су-ніц, парэчак і агрэсту. Да таго ж, ворта

«беларускую малінавую»; гру-шу «Клобіна Кілава».

З каварнай хваробы трэба весці настойлівую барацьбу. Па-першае, збіраць і спал-ваць ці закладваць у кампост лісьце. Гэта робіць адроздзі ж п'яльцы лістападу. Мэтазгодна глыбокай вясення апыскаць лісьце 7-працэнтнай мачавінай (700 грамаў на 10 літраў ва-ды).

Але асноўныя меры прыемст-вы праводзяцца вясной. Адрэ-ны

дасаткова апрацаваць успе-хна калійнай серы. Нормы расходу вадкасці — да ядра на нармальнае сталае дрэва.

З улікам абстаноўкі можна дадаваць расворы мікраэле-ментаў, мачавіну (у невялікай канцэнтрацыі). Гэта будзе не каранявая падкормка.

«Сваяк» паршы — кокамі-коз — вельмі небяспечны для вішні. Засыхае лісьце, цвяр-дзеюць, пакрываюцца змор-цамі.

Пасля збору ўраджаю вясной абавязкова апрацоўваць бар-доскай сумессю (вясновай кан-цэнтрацыяй). А неадолта да лістападу — мачавінай (500 грамаў на 10 літраў вады).

Пасля збору ўраджаю вясной абавязкова апрацоўваць бар-доскай сумессю (вясновай кан-цэнтрацыяй). А неадолта да лістападу — мачавінай (500 грамаў на 10 літраў вады).

Пасля збору ўраджаю вясной абавязкова апрацоўваць бар-доскай сумессю (вясновай кан-цэнтрацыяй). А неадолта да лістападу — мачавінай (500 грамаў на 10 літраў вады).

Пасля збору ўраджаю вясной абавязкова апрацоўваць бар-доскай сумессю (вясновай кан-цэнтрацыяй). А неадолта да лістападу — мачавінай (500 грамаў на 10 літраў вады).

Пасля збору ўраджаю вясной абавязкова апрацоўваць бар-доскай сумессю (вясновай кан-цэнтрацыяй). А неадолта да лістападу — мачавінай (500 грамаў на 10 літраў ва